

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ТРАНСПОРТНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

Вадим ДАШКО

01.05.2026 р.

ПРОГРАМА

для проведення вступного випробовування
з української мови для вступників
на базі базової загальної середньої освіти (БЗСО)

Розглянуто і схвалено на засіданні
ЦК «Філологічних дисциплін та
діловодства»

Протокол «30» квітня 2026 р № 9

Голова ЦК _____ Ірина НАЗАРЕНКО

Дніпро
2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування з української мови розроблено на основі Закону України «Про загальну середню освіту», Державного стандарту базової та повної загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392 (зі змінами) та програми з дисципліни «Українська мова» для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти.

Учасники вступних випробувань повинні знати:

- основні правила вимови звуків у різних позиціях слів,
- чергування голосних і приголосних звуків,
- зміни в групах приголосних,
- правила вживання великої літери, м'якого знака і апострофа,
- правила написання складних слів,
- визначення частин мови,
- правила утворення і написання граматичних форм різних частин мови,
- види речень,
- способи ускладнення простих речень,
- типи синтаксичного зв'язку в складних реченнях,
- вживання сполучників і розділових знаків у різних видах речень тощо.

Учасники вступних випробувань повинні вміти:

- правильно писати слова з різними орфограмами,
- зіставляти звучання і написання слів,
- передавати на письмі звуки і звукосполучення,
- записувати складні, складноскорочені слова і аббревіатури, власні назви,
- робити перенос слів,
- правильно вживати відмінкові закінчення, а також закінчення різних форм дієслова,
- правильно писати прислівники і займенники,
- визначати головні і другорядні члени речення, однорідні члени речення і узагальнювальні слова при них, зв'язки сурядності і підрядності, вставні і вставлені конструкції, уточнювальні члени речення, пряму і непряму мову,
- правильно вживати розділові знаки.

Форма вступного випробування та критерії оцінювання з української мови

Вступне випробування з української мови проводиться у формі індивідуальної усної співбесіди.

Для проведення співбесіди з української мови передбачається пакет завдань, створений за навчальною програмою з української мови для випускників базової середньої освіти.

При оцінюванні відповіді основна увага приділяється наступним критеріям:

- характеристика відповіді вступника: правильність, повнота,
- логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: осмисленість, глибина, узагальненість системність, гнучкість, міцність;
- ступінь сформованості загальнонавчальних і предметних умінь та навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: уміння аналізувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- мовленнєве оформлення усної відповіді.

Оцінювання вступників під час проходження співбесіди здійснюється за 200–бальною шкалою.

Мінімальна позитивна оцінка, яку повинен набрати вступник за співбесіди, щоб бути допущеним до участі у конкурсі, – 100 балів.3) мовленнєве оформлення відповіді.

На підготовку до відповіді відводиться 20 хвилин, орієнтовна тривалість відповіді абітурієнта – 5-7 хвилин.

Вступникам пропонується виконати тестові завдання й провести синтаксичний аналіз речення (перевірка синтаксичних умінь та навичок).

2. ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

I. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

1. Класифікація звуків. Особливості вимови звуків.
2. Основні випадки уподібнення приголосних.
3. Спрощення в групах приголосних. Чергування голосних і приголосних.
4. Особливості вимови приголосних.
5. Склад. Наголос.
6. Основні правила переносу слів.

II. Лексикологія. Фразеологія.

1. Лексичне значення слова.
3. Багатозначні й однозначні слова.
4. Пряме та переносне значення слова.
2. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми.
5. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика.
6. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика.
7. Терміни. Неологізми.
8. Поняття про фразеологізми. Джерела фразеологізмів.
9. Фразеологізми-синоніми. Фразеологізми-антоніми.

III. Орфографія. Принципи українського правопису.

1. Принципи українського правопису.
2. Правила написання апострофа.
3. Вживання м'якого знака.
4. Написання слів з частинами пів- і напів-.
5. Написання префіксів.
6. Подвоєння букв.
7. Написання слів іншомовного походження.
8. Вживання великої букви.
9. Правопис складних слів.

IV. Будова слова. Словотвір.

1. Будова слова.
2. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.
3. Змінювання і творення слів. Твірне слово.

4. Основні способи словотворення.
5. Словотвірний ланцюжок. Словотвірний розбір слова.

V. Морфологія

1. Іменник.

- 1.1. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
- 1.2. Іменники загальні й власні, конкретні та абстрактні.
- 1.3. Рід, число, відмінки іменників.
- 1.4. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).
- 1.5. Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни та групи.
- 1.6. Невідмінювані іменники. Рід невідмінюваних іменників. Відмінювання іменників, що мають форму лише множини.
- 1.7. Правопис складних іменників.

2. Прикметник.

- 2.1. Прикметник як частина мови. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
- 2.2. Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні.
- 2.3. Відмінювання прикметників.
- 2.4. Ступені порівняння якісних прикметників. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.
- 2.5. Літери -н- і -нн- у прикметниках.
- 2.6. Написання складних прикметників разом і через дефіс.

3. Числівник.

- 3.1. Числівник як частина мови. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
- 3.2. Відмінювання кількісних числівників.
- 3.3. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.
- 3.4. Узгодження числівників з іменниками.
- 3.5. Уживання числівників для позначення часу й дат.

4. Займенник.

- 4.1. Займенник як частина мови. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
- 4.2. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені.
- 4.3. Відмінювання займенників усіх розрядів.
- 4.4. Приставний н у формах особових і вказівних займенників.

- 4.5. Написання разом і через дефіс неозначених займенників
- 4.6. Правопис заперечних займенників.
- 4.7. Написання займенників із прийменниками окремо.

5. Дієслово.

- 5.1. Дієслово як частина мови. Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
- 5.2. Форми дієслова. Безособові дієслова.
- 5.3. Неозначена форма та особові форми. Доконаний і недоконаний вид дієслова. Час дієслів.
- 5.4. Способи дієслова. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни.
- 5.5. Дієприкметник. Дієприслівник.

6. Прислівник.

- 6.1. Прислівник як частина мови.
- 6.2. Ступені порівняння прислівників.
- 6.3. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів.
- 6.4. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

7. Службові частини мови

- 7.1. Прийменник як службова частина мови.
- 7.2. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.
- 7.3. Сполучник. Групи сполучників за значенням, вживанням, за будовою. Правопис сполучників.
- 7.4. Частка. Правопис часток.
- 7.5. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

VI. Синтаксис

- 1. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.
- 2. Види речень.
- 3. Просте двоскладне речення.
- 4. Односкладні речення.
- 5. Просте ускладнене речення.
- 6. Складне речення. Типи складних речень.
- 7. Складносурядне речення. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.
- 8. Складнопідрядне речення. Види підрядних речень. Розділові знаки у складнопідрядних реченнях.

9. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.
10. Складне речення з різними видами зв'язку, розділові знаки у ньому.
11. Способи відтворення чужого мовлення. Пряма і непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки у конструкціях з прямою мовою, цитатою та діалогом.

Рекомендована література

Підручники

1. Авраменко О.М. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2016.
2. Авраменко О.М. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2017.
3. Ворон А.А. Українська мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою. – К.: Освіта, 2014.
4. Глазова О.П. Українська мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2014.
5. Глазова О.П. Українська мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2015.
6. Глазова О.П. Рідна мова: підручник для 10 класу загальноосвіт. навч. закл. / О.П. Глазова, Ю.Б. Кузнецов; наук. ред. І. Вихованець. – К.: Зодіак-ЕКО, 2010.
7. Заболотний О.В. Українська мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Новий стандарт освіти. – К.: Генеза, 2014.
8. Заболотний О.В. Українська мова 11 клас: підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту). – К.: Генеза, 2012.
9. Заболотний О.В. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Генеза, 2016.
10. Кобцев Д.А. Українська мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Освіта, 2015.
11. Пентиліук М.І. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ранок, 2016.
12. Пентиліук М.І. Українська мова: підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту). – К.: Ранок, 2016.
13. Плющ М.Я. Українська мова: підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (профільний рівень). – К.: Освіта, 2015.
14. Єрмоленко С.Я. Українська мова: підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2014.
15. Єрмоленко С.Я. Українська мова: підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Грамота, 2015.
16. Єрмоленко С.Я. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Грамота, 2016.

Посібники

1. Авраменко О.М., Тищенко О. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання. - К: 2019.
2. Авраменко О.М. Було – стало: зміни в правописі. - К: 2019.
3. Віктор Заболотний. Українська мова і література. Типові тестові завдання. - К.: Літера ЛТД, 2019.
4. Словник фразеологізмів та сталих виразів сучасної української мови. 5–11 класи. - К.: Основа, 2019.
5. Новий український правопис. - К.: Центр навчальної літератури, 2019.
6. Словник української мови. Ред. В.В. Жайворонок. - К.: Просвіта, 2012.
7. Орфографічний словник української мови: / А.А. Бурячок. – К.: Наукова думка, 2000.
- 8.
- 9.
- 10.

Критерії оцінювання тестових завдань:

Оцінка за одне тестове завдання	Пояснення
0 балів	Неправильна відповідь.
5 балів	Неправильна відповідь. Вступник виявляє цілком або частково знання правил, але не може їх практично застосувати; викладає матеріал непослідовно й допускає мовленнєві помилки.
10 балів	Правильна відповідь, але вступник нечітко формулює правила, які використав; плутається в поясненнях, не вміє глибоко й переконливо обґрунтовувати свої думки й відчуває труднощі під час добору прикладів
15 балів	Правильна відповідь, вступник демонструє повне розуміння матеріалу, аналізує мовні явища, обґрунтовує вибір варіанту, підтверджує його правилами й прикладами.

Синтаксичний аналіз речення (критерії оцінювання):

1.	Визначити граматичну основу, назвати вид речення: – просте двоскладне речення; – односкладне речення (тип); – просте ускладнене речення (чим ускладнене); – складне речення (тип складного речення).	10 балів
2.	Правильно розставити розділові знаки й обґрунтовувати їх	25 балів
3.	Підкреслити другорядні члени речення. Скласти графічну складного речення.	10 балів
4.	Мовленнєве оформлення усної відповіді.	5 балів